

Josip Korban:

Kralja sta razveselila

Zopet je prišla jesen z vsem čarom in bogastvom lepih barv, sočnega sadja in poljskih pridelkov . . .

Med ravnimi debli visokih smrek na Medvedovem hribu je pajek razpel tanke, srebrno svetlikajoče se niti. Veselo so na gmajni zaplapolali pastirski ognji. Prijeten vonj pečenega krompirja se je daleč naokrog širil po ravnini.

Nekega hladnega jutra, ko je gosta megla zagrinjala Dobravo v siv, rosnat plašč, je že zgodaj prilezel stari cigan iz svojega zakrpaneša šotora. Ker se je po malem že začelo uveljavljati jesensko deževje, so mu ljudje toliko starih, poškodovanih dežnikov nanosili, da siromak ni vedel »ne kod ne kam« ž njimi.

Slabe volje se je lotil nehvaležnega dela . . . Da . . . vrtiljak, to bi bilo vse kaj drugega! Še vedno se mu je veselo vrtel pred dušnimi očmi. Prelepe so bile sanje, da bi jih mogel kdaj pozabiti!

Grenko spoznanje, da ga je lastni sin varal, da je bilo vse tisto pisanje o hotelirki in njenem bogastvu le puhla, nečedna baharija, ga je silno potrla. Čemeran in jezen na ves svet, je posedal na svojem nizkem stolcu in se pogrezal v otožne misli.

Tako tudi danes — kakor posebljen kup žalosti in nesreče — sedi ob ognju in strmi v svetle jezike, ki veselo prasketajoč ližejo smolnate smrekove veje. Ciganka Katrica kuha, zajtrk: koruzne žgance in zdaj pa zdaj z zaskrbljenimi pogledi okine moža.

»Kaj ti zopet mrači belo čelo?« pretrga končno mučni molk.

Stari cigan se z globokim vzdihljajem odzove.

»Kaj mi mrači? Gospodična, ki zaman na njo čakam že od jutranje zore.

»Kakšna gospodična?«

»No, ona v beli halji . . . zlatolasa Vila z Medvedovega hriba, da bi prinesla v popravilo svoj polomljeni dežnik in meni dar: košarico tobaka.«

»Dolgo ti bo čakati, stari! Nimajo dežnikov Vile, nimajo tobaka.«

»Hej, pa bodi ti moja dobra Vila in stopi k Lovrencu po tobak!«

»Ne muči kosti mojih starih! . . . Nežika, zlata mačica moja, ostavi pernico svojo toplo, da pojdeš po tobak!«

Zazibal se je narahlo šotor. Črnolasa, rjavopolta deklica deklica se je prikazala pri vhodu.

»Ognji si moj veliki robec, da se ne prehladiš!« ji veli mati . . .

»Pa glej, da si ne obrizgaš z blatom svojega lepega krila!« kliče za njo in jo spremlja z očmi, dokler se deklica na robu gozda ne pogrezne v sivo megleno morje.

Tisti hip pa udarijo bučeči zvoki far-nih zvonov v neprijazno jesensko jutro. In tudi bronasti bratje z bližnjih in daljnih podružnic se že dramijo iz spanja. Še iz sosednjih far prinaša burja visokih lin tajnstvene klice. Kakor ogromen božje hram je vsa pokrajina.

»Križani Jezus!« vzdikne ciganka. »Kdo je šel v večnost, da mi tako zvone?«

Tudi cigan je prisluhnul. Kakor iz marmorja izklesano mu je blede shujšano obličje. Prava podoba svetopisemskega preroka!

»Od starosti so mi osiveli lasje, toda še nisem doživel, da bi tako žalostno pekli vsi zvonovi. Zena, nekaj strašnega se je zgodilo!«

Vzel je prvi polomljeni dežnik v roke, ga malo potresel, pa takoj treščil nazaj na kup.

»Ne more se mi, pa se mi ne more. Svinčena klada mi leži tukaj nad srcem. Praznih rok se je Nežika vrnila.

Že od daleč maha z rokami in vpije:

»Lovrenc plaka! Lovrenc plaka!«

Oče plane kvišku.

»Ali ti nisem rekel, Katrica...? Nekaj ktrahotnega bomo slišali.«

Okrene se k deklici.

»Zakaj plaka Lovrenc?«

Nežika povese oči.

»Ne vem.«

Ali ti ni povedal?

»Ni... Po mizi rije z glavo in plaka. Debele solze mu teko iz oči.

Zopet je zabučalo, kriknilo in zaplakalo iz bronastih grl.

Pozorno vleče cigan glasove na uho.

»Poslušaj, žena! Ali se tebi ne zdi, da ne zveni samo po žalosti. Še nekaj drugega je primešanega!... Veš, kaj? Srd... klic po maščevanju... rebeljon!«

Nabral je obraz v otožno vesele gube.

»No, ti, ki trapiš kmete že toliko let s svojim bedastim vedeževanjem in prerokovanjem... sedaj je prišla tvoja ura. Sedaj izpregovori in povej: Kaj se je zgodilo, da vpijejo, tožijo in groze zvonovi!«

»Oh, pa ravno danes, da ni božjega človeka tod mimo,« je zjavkala ciganka Katrica, »da bi povedal.«

»Jaz vem!« je zakričal starec. »Če Lovrenc plaka, vem, kaj to pomeni:«

»Pa povej, če res veš!«

Ves skrušen je omahnil cigan nazaj na stol. Skoraj šepeta je odgovoril:

»Ne upam se je izgovoriti. Prestrašna je moja misel!«

X

Kotikar ji dopuščajo stare noge, hiti ciganka Katrica po mehkem, z vlago prepojenem pašniku. Ob reki se trga megla v lahne belkaste kosmiče. Mrzli sever jih podi v naročje Medvedovega hriba.

Pred okencem Lovrenčeve tobakarne vsa razgreta in zasopla obstoji in potrká s srebrnikom na šipo... Ker ni odziva, pritisne na kljukco in vstopi v prijazno belo hišico.

Še vedno, kakor je Nežika povedala, sedi Lovrenc pri mizi s sklonjeno glavo. Preko plošče iztegnjeni roki krčevito stiskata pesti.

»Za božjo voljo, Lovrenc, povej, kaj se je zgodilo!«

Počasi dvigne invalid glavo in nekaj trenutkov s srepim pogledom motri ciganko.

»Križani Jezus, govori vendar! Saj me poznaš, Katrica sem. Matildina mati.«

»Ti... ne veš?«

Debele solze mu pripolze na blede, izmučeno lice.

»Kralja... so... kralja... ubi... li!«

Pred zdraviliščem stoji gruča objokanih, strtih ljudi. Dolga črna zastava pošastno vihra nad njimi: igrača razburkaneža, podivjanega zračnega oceana, ki ga pretresa srditi, obupni krik bronastih glasnikov:

»Kralja so ubili! Kralja so ubili!«

Ubogo srce!«

Kakor plaha, zapuščena ptica je postalo.

Ptica, ki vsa nemirna preletava svojega nepozabnega doma žalostno pogorišče.

Ni ga kotička na naši lepi jugoslovnski zemlji, kamor bi ne prodrli strašni glasovi bronastih klicarjev.

»V črmino se odel je narod zvesti. Veselih lic ne najde več oko.«

Lovrenc plaka...

In plakajo milijoni sorodnih duš!

KONEC

Griša Koritnik:

Vsakdanja povest

Čisto navadna in vsakdanja je ta povest. Nič zapletenega, nič čudovitega ne pripoveduje: ne o čudežni piščalki in srečnem pastirčku, ne o zlobni mačehi in dobri pastorki, ne o tisti kokoši, ki zlata jajca nese, pa tudi ne o poglavcih in narodnih junakih. To je samo majhen odlomek iz človeškega življenja, neznamenit doživljaj povprečnih ljudi, kakor nam ga je, ko sem se še v sami srajci podil s paglavci po vasi, povedala tetka iz Meljavine, tista, ki na krivem nosu ogromne naočnike nosi in ima samo po dva podočnika na vsaki čeljusti. Odrasli so o tisti ženski govorili, da prazne otrobe melje (brčkone zato, ker je iz Meljavine), otrokom pa je bila tetka torba modrosti in čudo zanimivosti.

Ne spominjam se natanko vseh okoliščin, to pa vem za trdno, da je ženska govorila v slogu pravljice, resno in dostojno, da je hotela prikleniti nase našo pozornost in nam povedati nekaj več kakor zgolj dogodek, ki sam po sebi ni kdo ve kako zanimiv.

»Nekoč sta živela dva človeka: moški in ženska,« je jela pripovedovati skrivnostno kakor kako dogodivščino iz »Tisoč in ene noči«. Ženska je bila dobra in pobožna in moški je bil poštenjak. Preživljala sta se z delom svojih rok, ker nista imela ne lastne hiše ne premoženja. Ker sta se dobro razumela in se v marsičem strinjala, sta se sklenila poročiti. Odšla sta k župniku in mu razodela svoje želje. In cerkveni gospod jima je napravil potrebne vpise in ju trikrat oklical. Krasen je bil dan njune poroke. Svatov sicer ni bilo veliko in zunanjega sijaja, zato pa je bilo toliko več sreče in zadovoljstva v njunih srcih. Naročila sta kočijo in se odpeljala v cerkev. Nevesta je bila vsa v belem, ženin pa v črnem. Debela preproga je pokrivala tla v cerkvi, z rožami je bila pretkana in je segala od glavnega vhoda prav do oltarja. Mehko sta stopala po nji in mehko jima je bilo pri srcu tisti dan. Župnik jima je prebral slovesno besedilo in ju z zlatimi prstanoma zvezal do konca življenja...

Živela sta srečno leto in dan. Bog, ki ljubi siromake, jima je dal ljubko hčer-

ko Evico. Veselo, sijoče je bilo dete kakor aprilsko sonce in nežno kakor žametast cvet mlade rože po jutrnem dežju. In očka je zgodaj vstajal in jutro za jutrom odhajal h peku. In dan na dan je nosil težko natovorjeni koš kruha od hiše do hiše, od vrat do vrat, od predmestja do predmestja. In zadovoljno je odhajal zjutraj, ko je bil čil in spočit, in zadovoljno se je vračal pod večer, ko je bil koš prazen in lahak. Saj je lahko vsako breme, ki ga človek nosi z ljubeznijo in potrpljenjem.

A kratka je bila njuna sreča, kajti Bog tepe tistega, ki ga ljubi. Neki dan je očka vsega pregretega in trudnega prehitela nevihta. Dobil je vročino in moral ostati v postelji. Podjetnik ni hotel čakati, da bi očka okrevale. Odpovedal mu je službo in sprejel drugega. Očka si je polagoma opomogel, toda dolgo časa je ostal brez dela. Pohajal je po mestu in se oglašal v posredovalnicah za službo. A dobra žena je možu desna roka. Ker ni imel za služka očka, je tem živahneje prišla za delo mamica. Od hiše do hiše je hitela ob ponedeljkih, pobirala umazano perilo, ga povezovala v ogromne cule, jih metala na ročni voziček in drdrala z njimi proti domu. In drugi dan je že na vse zgodaj do gležnjev stala v mrzli vodi in prala in ožemala. In popoldne, ko je bilo kosilo pospravljeno, je razgrinjala čisto perilo kos za kosom po mizi, ga likala in zlagala. In drugi ponedeljek ga je raznašala in iznova zbiralala, teden za tednom, leto za letom, kajti vztrajna je ljubezen in močna in kljubuje času in naporu.

Toda čimbolj Bog ljubi, tem bolj tepe. Neki dan je Evica zbolela za škardlatinko in je morala v bolnišnico. »Če ne bo imela zdravniške nege,« je rekel zdravnik, »je njeno življenje tvegano.« In Evica je zapustila očka in mamico in tretji dan sta jo našla v bolnišnici — mrtvo. Vsa izčrpana in izsušena je bila ubožica, kakor cvetka, ki mora rasti v senci, pa jo nenadoma zaloti julijska pripeka.

Minevala so leta. Očka je spet hodil na delo, a mamica je imela čez glavo opraviti doma. Družinica se je pove-

čala, dohodki skrčili. Najstarši deček je imel tedaj devet, srednja deklica sedem, najmlajša pa pet let. In kadar so bili otroci zbrani, jim je mamica pripovedovala o dnevih nekdanje sreče in o svoji prvorojenčici, ki je morala v tako zgodnji grob. In vsako leto o Vseh svetih je družinica odhajala na pokopališče, prižgala svečke in posula Evičin grob z rožami.

Tako so živeli deset let. Nekoč v enajstem letu njenega zakona pa se je za Evico tudi očka ločil od družine. Neki dan je mamica nenadno prejela poročilo, da je dragega očka v tvornici obšla slabost, da je omahnil in se zgrudil — — —

Tu je tetka iz Meljavine umolknila, glas se ji je v grlu čudno pretrgal in zaletel in solze smo opazili v njenih blagih sivih očeh.

»A kaj je bilo potem z mamico in otroki?« je vprašal nekdo bolj iz radovednosti kakor pa iz sočutja.

In tedaj se je tetki zjasnil nagubani obraz, ni se mogla več zatajevati in rekla je ponosno:

»Kaj je bilo z mojimi otroki? No, fant je danes mojster v neki tvornici za usnje in ima že dva zdrava vnučka, ena hči je šivilja in se ji prav dobro godi, najmlajša Lili pa je odšla po svetu in služi pri neki imenitni rodbini v Trstu za kuharico. Za to mi je najbolj hudo. Toda dobra je moja Lili in vsak mesec mi piše in priloži pismu vselej tudi kak bankovec. Poštene otroke je Bog dal meni in rajnemu Luki, vidite.«

Manica:

Ta jo je pogodil

Ribniški Jurek, hej, ta vam je bil ptič! Sicer se je njegovo možgansko kolesje baje vrtelo nekoliko počasneje kot pri navadnih ljudeh, toda — drugače pa vsa čast Jureku! Po svoje je bil razumen in pa zanimal se je za vse. Če je kje kaj videl ali slišal, kar se mu je zdelo pametno, je tisto takoj uporabil zase ter se skušal s tem okoristiti.

Pa se primeri, da stopi nekoč Jurek v gostilno na polje vina. Takoj mu je za petami godec Brundež, tisti obče znani šaljivec.

»Hoho, Jurek, ti si tukaj«, kriči godec na vse grlo. »Pravijo, da si močan ka-

kor Golijat, a jaz ne verjamem prej, dokler ne občutim tvoje moči. Če je res tako kakor pravijo in če boš dobro počil po moji roki, ga izpijeva kozarček na moj račun!«

To reki, položi Brundež dlan desne roke na mizo in pravi:

»Jurek, zdaj udari po moji roki, kar najbolj moreš!«

Jurek, hoteč pokazati svojo krepkost in še zasužiti kozarec vina, visoko dvigne desnico, silovito zamahne toda urni Brundež pravočasno odmakne roko, nakar Jurekova roka neusmiljeno trešči ob prazno mizo.

»Ha, ha, ha« se škodoželjno krohoča Brundež. Jurek pa urno plača popito vino, popiha z vročo desnico in zapusti gostilno. Med potjo razmišlja o tem neljubem pripetljaju in kar naenkrat vzdikne:

»To je nekaj imenitnega, ki se bo dalo s pridom uporabiti!«

Pot ga zanese v gozd. Nasproti mu pride smolar, to je mož, ki nabira in kuha smolo.

»Kaj, ko bi poizkusil kar s temle«, si misli Jurek in že vpraša:

»Očka, ali ste kaj močni?«

Močan — no, nisem še tako pod nič, ne,« se pomuza smolar.

Zdaj se Jurek ozre okrog sebe, toda — zlomka, nikjer nobene mize, nikjer kakšne druge primerne podlage. Ali, kakor rečeno, Jurek je ptič da nikoli tega in brž jo ugane. Dlan desnice položi na desno stran svojega debelega lica in zakliče:

»Očka, za vino vam dam, če na vso moč usekate tu po moji roki ki jo držim na obrazu!«

»Prav rad«, se zasmije smolar in že krepko zamahne s svojo osmoljeno desnico. Jurek med tem pravočasno odmakne roko od lica in smolar mu prismoli tako sijajno zaušnico, da se od glasnega ploška splašajo celo ptičke na bližnjem drevju.

»Ha, ha, ha, ali sem vas, ali sem vas«, se ves srečen reži oklofučeni Jurek. Še bolj iz srca se pa seveda smeje smolar ki nato spet nadaljuje svojo pot.

Razvedrilo za počitnice

Posebna točka v našem radiu

Pri vas doma imate morda gramofon na elektriko in slušalke, kakor smo jih včasj natikali na glavo. Eno takšno »klapoušnico« lahko imenitno porabimo kot mikrofona, s katerim napravimo sebi

čujejo gostje iz zvočnika tiralico za enim izmed navzočih, ki ga lahko opišem do vseh podrobnosti, ne da bi omenil njegovo ime. Toda pri vsej šali je treba imeti pamet v glavi. Nikar blebe-

Fig. 6

in celi družbi mnogo zabave. Na primer: zvočnik namestimo v sobi kjer so gostje izbrani. Z mikrofonom se previdno umaknem v sosednjo sobo in — kakor kaže slika, začnem oddajati svoj lastni »program«. To bo smeha, če za-

tati neumnosti, ki bi kogarkoli razžalile. Slušalko pa lahko porabimo tudi zato, da ojačimo gramofonsko muziko. Zvezati jo je treba z zvočnikom in položiti mikrofona v lijak gramofona.

Manica:

Kos in šoja

Pevec, črni kos čepi v drevju na robu gnezda, iz katerega se iztegujejo in na široko odpirajo svoje kljunčke njegovi nikdar siti nebolgli mladiči. Pri tem opazi nižje doli na neki veji pisano šoja in zamodruje:

»Tvoje perje, ljuba šoja, je prav lepo, dokaj lepše kot moje, ki je samo enc, črne barve. Ampak tvoj glas, ta pa je grd in zoprno do skrajnosti. Jej, koliko bi bila ti, prijateljica vredna, ko bi znala tako lepo žvrgoleti, kot žvrgolim na primer jaz!«

Komaj črni kos to izusti, že mu v silnem strahu zatrepeče vse telo. Tik pod seboj namreč opazi malega, a tem

bolj zlobnega dečka, ki je že večkrat poskušal njemu in njegovemu zarodu streči po življenju. V naslednjem trenutku se hudobnež požene na drevo. Razdalja med njim in gnezdecem se urno krči in kos, boječ se za svoje mladiče, obupno začivka.

Prav tedaj se pa šoja tik za hrbtom paglavca s svojim zadirčnim glasom na vso moč zadere, vsled česar se mali nepridiprav tako prestraši, da bolj pade nego skoči z drevesa ter beži iz gozda, kakor bi gorelo za njim.

»Hej, tovariš kos,« zakliče šoja, »ne tvoje lepo petje, nego moj grdi glas je rešil zdajle tvoj mladi rod!«

Kos se bridko pokesa svojih nespametnih besed in zažvrgoli dobri šoji v zahvalo prav lepo pesmico,

Jutrovčki pišejo

BODIMO USMILJENI

Veseli kriki, hrup se čuje,
zvenijo čaše, vriska grad,
na strmi steni tam kraljuje,
pod njim skopala reka je prepad.

Dan velik je, saj sin se ženi,
grof priredi gostijo.
Za siromake se ne zmeni,
ki nemo v grad strmijo.

A v temi, že ob pozni uri
potrka nekdo — kdo bi bil? —
odpro se duri, tih glas reče:
»Prosim, bi kruha ji dobil?«

Ozre se vse. Ubožen starec
stoji na pragu, trese se;
omahne glava mu na prsi,
ko tiho prosi vbogajme.

»Poberi se!« ga grof nahruje,
»sicer naščuvam nate pse!«
A revež trudno se nasmeje,
na pragu grajskem tam umre.

Na grajsko okno sova sede.
»Uhu!« zavpije v noč skovir,
»vasica rešena boš bede,
razlil se bo nad tabo mir!«

O polnoči vihar prihruje,
podira drevje, trese grad,
naenkrat temelj se razsuje, —
ponosni grad zgrmi v Prepad.

Skovir dol' z razvalin upije:
»Vaščani! Groza šta je preč,
zdaj rešeni ste hudobije:
gradu ne boče nikdar več.«

Ko sonce razsvetli krajino
glasovi verni naokrog
se strnejo v glasno, edino
molitev: »Zla nas varuj, Bog!«

Tako nas zgodba ta uči,
do bodimo usmiljeni!

**Coklin Anton, dijak
Ljubljana VII., Kavškova 26.**

Razgovor

Zbogom, mati, zdaj odhajam
in ko me boste vprašali, po kaj od-
hajam,
Vam bom odgovoril: »Po čisto in sve-
to ljubezen!«

In ko bom hodil za njo širom sveta,
in je širom sveta ne bom našel,
se bom vrni k Vam, o Mati,
in tedaj me boste vprašali: »Ali si
našel

čisto in sveto ljubezen?«
In odgovoril Vam bom:
»Sem, o Mati, edino pri Vas, edino
Vaša

je prava in čista ljubezen!«

**Mravlje Franc, dijak IV.b razreda kla-
sične gimnazije v Ljubljani.**

Vrabček

Živ, žav,
vrabček naš rjav
gledal bi rad
zeleno pomlad.
Živ, žav, naš vrabček rjav eniat dg
Živ, žav,
naš vrabček rjav
letel bi rad,
pa je še premiad...

**Ham Drago, učenec I. državne realne
gimnazije v Ljubljani, Jelovškova 26.**

Vrba žalujka in Gradaščica

Vrba žalujka se sklanja
nad vodo—Gradaščico.
Vrba žalujka se šepetaje
pogovarja z vodo—Gradaščico.
Pravi, da je prišla zelena pomlad
polna radosti in polna nad.

**Žiberne Alenčica, učenka II.b razreda v
Ljubljani.**

Eno noč na luni. Zadnjič, ko je bila
luna ravno polna, sem se namenila, da
grem pogledat, kaj prav za prav je na
nji. Takoj ko sem prišla nekega popol-
dneva iz šole, sem prosila mamo, naj mi
da kos kruha. Da bi dospela še pravo-
časno, sem istega otepala (jedla) kar
spotoma, ko sem se odpravila na bližnji
hrib in to ravno v tisto smer, izza ka-
tere se je prejšnji večer prikazala luna.

Bila sem vsa upehana, ko prispem na vrh hriba. Ni bilo treba dolgo čakati, ko pride luna počasi naravnost proti meni. Privzdignem nogo ter stopim na njo. Grem polagoma dalje proti sredini, oziram se na vse strani, nikjer žive duše, kamor pogledam, samo ledovje. Grem dalje in glej, v daljavi zagledam kovača s kladivom v roki in nakovalom pred sabo. Ko se približam, ga pozdravim, a odgovora ne dobim. Primem ga za roko, toda kovač ni bil živ, ampak trd in mrzel kot led, ker je na luno primrznil. Obide me groza, kurjo poit zagledam na roki, obrnem se v stran ter jo uberem nazaj, odkoder sem prišla. Ko pridem na kraj, je luna ravno zahajala za hrib, na katerem zopet izstopim. Delal se je ravno dan, ko sem jo mahala po nasprotnem hribu kakor zvečer nazaj v dolino.

Tako, dragi striček, sem prebila eno noč na luni. Huda je bila ta pot in ne bi jo hotela ponoviti. Še sedaj ko Ti to pišem, se mi ob spominu nanjo trese roka, zato Te prosim, da pisavi oprosti! Pozdravlja Te vdana

Vida Anzeim, učenka III. razreda osnovne šole v Žireh.

Dragi stric Matie! Lansko leto sem potoval na luno. Zgradil sem si raketni zrakoplov, sedel v njega, pritisnil na gumb, in že sem letel proti luni. Ko sem prišel na luno, sem jo prvo malo razgledal. V daljavi sem videl veliko senco. Spoznal sem, da je to lunin mrk. Hitro sem stekel proti zrakoplovu. V petih minutah sem bil na zemlji. Sedaj sem ti opisal moje potovanje na luno.

Miloš Kobe, uč. II. razreda osnov. šole, Beograd, Garašaninova 3.

Dragi stric Matie! Moja iskrena želja je, dragi stric, da bi tudi midva postala prijatelja. Zelo vesela bi bila, če bi zagledala svoje ime v krogu »Jutrovčkov«. Ako Ti je mogoče, ustreži moji želji. Pismo, ki Ti ga pišem, je prvo. Kakšen si vendar, da Te imajo otroci tako radi? Komaj čakam nedelje, da dobim v roke »Mlado Jutro«. Prečitam vse od začetka do konca, najbolj pa me zanima kotiček »Jutrovčkov«. Prosim Te, daj se slikat in objavi svojo sliko v »Mladem Jutru«.

Vida Pleteršek, učenka 3. a razreda v Šoštanju.

Tone Trdan:

Mogočni prstan

Pravljica iz okolice Svibnja

Živel je graščak. Udobno si je uredil življenje v svojem krasnem gradu na zelo visoki pečini. Tako visoko je stal grad na strmi gori, da so morali celo divji golobi, ki so hoteli prileteti z ravnine gori na grad, med poletom večkrat sestiti na skalovje in se odpočiti. Bilo je res tako visoko, da se ni dalo v enem zaletu premagati hude višine.

Nekega dne se je graščak vračal proti domu. Kar se mu prikaže v gozdu blizu doma lepa deklica in mu izroči zlat prstan z dragocenim kamnom. Bolev in nevarnostj vaju mogočnik se v prvem hipu prestraši in čudno mu je pri srcu. Toda deklica ga ogovori:

»Nikdar v življenju ne boš trpel škode niti na svoji časti niti na imetju, če boš nosil vedno prstan pri sebi, če boš varoval svojo čast in če boš vedno pokoren svojemu pravemu gospodu.«

Deklica je izginila v gozd in vitez je ni nikoli več videl. Dragoceni zaklad in njen prijazni opomin pa je res skrbno varoval kot punčico v svojem očesu. Prav kmalu je postal slaven in bogat. Vsi tovariši so ga spoštovali in ob vsaki priliki so peli hvalo in slavo njegovemu imenu. Njegovo bogastvo je bilo neizmerno. Vsi so mu zavidali, a vedeli niso, odkod slava in bogastvo.

Čez nekaj let je moral na vojno. V luti bitki je padel kot junak in vitez, vreden tega imena. Umirajoč je podaril mogočni prstan svojemu hrabremu nasprotniku ter mu povedal, kako je prišel z njim do bogastva in časti. V zadnjem trenutku mu je še sporočil opomin neznane dobrotne — tiste deklice, ki jo je srečal pred tolikimi leti. Kmalu nato je umrl.

Bogastvo je prišlo v družino tega novega lastnika čudodelnega prstana in dragocenega kamna. Sreča, udobje, bogastvo, čast — vsega je bilo v izobilju. To je trajalo dolgo dobo let, dokler ni zadnji potomec grajskega rodu pozabil na opomin, se uprj svojemu gospodu in s tem izgubil vse premoženje in — prostost.

Sreča — je opoteča; posebno lahko misleč jo prav lahko kaj kmalu zapravi.

Pravljica tudi pravi, da je bil ta

graščak, prvi imetnik čudodelnega prstana, vitez Viljem Ostrovrhar, lastnik gradu Svibno ob Savi blizu Radeč. Ta grad pa je v razvalinah že več stoletij. Z mahom poraščeno staro zidovje priča o njegovih mogočnih lastnikih. In tale Viljem se je vojskoval s Konradom Aufenštanskim na Koroškem in padel 1293. l. v bitki pri Grebinju. Zadnji lahkoniselski Aufenštanec pa je bil Friderik, ki se je l. 1396. uprl svojemu gospodu, vojvodi Viljemu — in izgubil vse imetje.

Manica:

Za bistre glavice

1. E — a
2. u — j
3. ž — r
4. o — a
5. k — r
6. o — e
7. č — k
8. s — o
9. u — a
10. s — k

Zamenjajte črtice s črkami, da dobite: 1. žensko ime, 2. videš v čebelnjaku, 3. pride od luči, 4. vrsta pesnitve, 5. videš v cerkvi, 6. del voza, 7. nočna ptica, 8. število, 9. časomer, 10. kmetška jed.

Srednje črke, čitane od zgoraj nizdol, vam povedo nekaj, kar je Jutrovec komu dobro znano.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil so pravilno rešili:

Martovska Mici, uč. II. razr. v Molkronu, Vojko Domjanič, uč. IV.b razr. v Celju, Medvešek Dušan, uč. IV.a razr. v Radečah pri Zidanem mostu, Milena Lendovšek, dijakinja I. razr. gimn. v Ljubljani, Juvan Dušan, dijak v Zagorju ob Savi, Staut Gorgo, dijak III.d razr. III. gimn. v Ljubljani, Brandner Vera, uč. IV. razreda v Vidmu pri Krškem, Leo Mencinger, dijak v Ljubljani, Milena Lendovšek, dijakinja v Škofji Loki, Belingar Miljana, dijakinja I.f razr. II. drž. real. gimn. v Ljubljani.

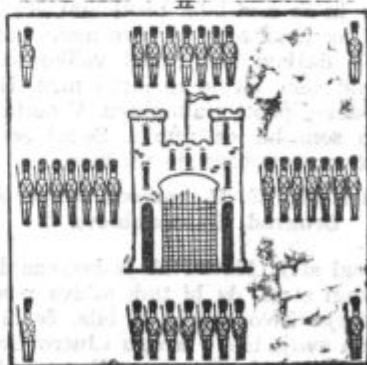
Križanka „Srňjak“

Vodoravno: 2. prebivalec celine; 8. preskrbljenec.

Navpično: 1. sorodnik; 2. površinska mera; 3. orožje; 4. števnik; 5. skrajni v morje segajoč del celine; 6. stopnja v službi; 7. kavelj.

Zanimivo obleganje trdnjave Rešitev

Rešitev zlogovnice

mati—srce

